

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Anna Kalata
DUS-07-219-KW/07

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 24.04.07

nr. 3142 podpis.

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2007 r.

Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 25.04.07
nr. 3518 podpis.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku

W związku z wystąpieniem Pana Senatora Mirosława Adamczaka z dnia 3 kwietnia 2007 r., znak: BPS/DSK-043-240/07, w sprawie warunków, jakie należy spełnić, aby przejść na emeryturę wcześniejszą oraz stanu zaawansowania prac nad projektem ustawy o emeryturach pomostowych, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Reformując w 1999 r. system ubezpieczeń społecznych, a w szczególności jego część emerytalną, kierowano się zasadą równego traktowania wszystkich ubezpieczonych. Respektowanie tej zasady wymagało ujednoczenia warunków ubezpieczenia i nabywania uprawnień emerytalnych.

Wprowadzone z dniem 1 stycznia 1999 roku zmiany w systemie ubezpieczeń różnicują jednak zasady ustalania prawa do emerytury w zależności od wieku ubezpieczonych.

Dotychczasowe zasady nabywania prawa do emerytury zostały zachowane w pełni dla osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. W odniesieniu do tej grupy ubezpieczonych przepisy wymagają spełnienia łącznie następujących warunków:

- osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn,
- posiadania okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszącego co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz.353 z późn. zm.), ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli wymaganego przepisami wieku emerytalnego mogą przejść na emeryturę:

- kobiety po osiągnięciu 55 lat, jeżeli posiadają co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli posiadają co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz zostały uznane za całkowicie niezdolne do pracy,

- mężczyźni po osiągnięciu 60 lat , jeżeli posiadają co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz zostali uznani za całkowicie niezdolnych do pracy.

Z możliwości przyznania emerytury na zasadach określonych w tym przepisie może skorzystać osoba, która ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę była pracownikiem oraz w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostawała w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy, chyba że w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę była uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 29 ust. 3 warunek pozostawania ostatnio w stosunku pracy oraz warunek posiadania 6 miesięcy ubezpieczenia pracowniczego w okresie 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu nie jest wymagany od wnioskodawcy, który przez cały okres wymagany do przyznania emerytury podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy. Podane wymagania muszą być spełnione w dniu poprzedzającym dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę. Ustawa nie przewiduje odstępstw od ww. przepisów.

Ubezpieczeni, urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., mogą skorzystać z prawa do wcześniejszej emerytury, jeśli do końca 2007 r. spełnią określone warunki dotyczące wieku oraz stażu pracy oraz nie podpisali umowy z otwartym funduszem emerytalnym (OFE) lub złożą wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) oraz przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia nabywa prawo do emerytury wcześniejszej, jeżeli spełni następujące warunki:

- osiągnie wiek uprawniający do wcześniejszej emerytury wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz 55 lat dla kobiet,
- ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 letni okres zatrudnienia na stanowisku pracy w warunkach szczególnych w przypadku mężczyzn oraz 20-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 letni okres zatrudnienia na stanowisku pracy w warunkach szczególnych w przypadku kobiet.

Spełnienie powyższych warunków dotyczy ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., osoby urodzone po tej dacie nabywają prawo do emerytury po spełnieniu dodatkowych warunków określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) pod warunkiem spełnienia ich do końca 2007 r. oraz nie podpisania umowy z otwartym funduszem emerytalnym lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa.

Po tej dacie wcześniejsze zakończenie aktywności zawodowej będzie możliwe jedynie zgodnie z zasadami określonymi w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w przypadku górników.

Zgodnie z art. 184 ww. osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., zatrudnione w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, mają możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, czyli w dniu 1 stycznia 1999 r., spełniały wymagane warunki stażowe, tj. legitymują się 25 - letnim stażem pracy, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych, w przypadku mężczyzn oraz 20 – letnim stażem pracy w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych, w przypadku kobiet. Pragnę zauważyć, że od tej grupy ubezpieczonych wymagane jest również ukończenie 60 lat w przypadku mężczyzn oraz 55 lat w przypadku kobiet. Spełnienie warunku osiągnięcia określonego wieku może zostać spełnione również po dniu 31 grudnia 2007 r.

W przygotowywanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej projekcie ustawy o emeryturach pomostowych przewiduje się, że emerytury pomostowe będą przysługiwały ubezpieczonym:

- urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., którzy nie mogli skorzystać z przepisów przejściowych ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- zatrudnionym przed dniem 1 stycznia 1999 r. przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienionych w załącznikach do ustawy.

Projekt ustawy o emeryturach pomostowych w najbliższym czasie będzie poddany szerokim konsultacjom, w tym między innymi z partnerami społecznymi.

Pragnę zauważyć, że w chwili obecnej wprowadzenie nowych rozwiązań regulujących nabywanie prawa do emerytury nie jest możliwe, z uwagi na fakt, że jednym z podstawowych elementów przeprowadzonej w 1999 r. reformy ubezpieczeń społecznych jest przywrócenie systemowi charakteru ubezpieczeniowego, co oznacza przede wszystkim przyznawanie świadczeń w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla kobiet oraz

65 lat dla mężczyzn i uzależnienie wysokości świadczenia od wartości składek wpłaconych do systemu przez ubezpieczonego.

Biorąc powyższe pod uwagę, uważam, że nie ma podstaw do wprowadzenia rozwiązań uzależniających nabycie prawa do emerytury od uzyskania określonego stażu emerytalnego bez względu na wiek. Rozwiązanie takie spowodowałoby naruszenie spójności systemu ubezpieczeń społecznych. Mogłoby doprowadzić również do zagrożenia stabilności finansowej i konieczności przeprowadzenia zmian systemowych zaostrzających warunki przyznawania świadczeń emerytalnych, a w konsekwencji do podważenia zaufania obywateli do stabilności prawa.

Należy podkreślić, że gdyby uwzględnić wszystkie postulaty zgłaszane przez osoby zainteresowane złagodzeniem warunków wymaganych do nabycia emerytury, stałaby się ona świadczeniem powszechnym dla ludzi w średnim, a nawet młodym wieku. Celem świadczenia emerytalnego jest zabezpieczenie ubezpieczonych przed ryzykiem starości. Zgłaszane w tym zakresie propozycje nie uwzględniają również ścisłej zależności systemu ubezpieczeń społecznych od ogólnej sytuacji gospodarczej państwa, jak i wielkości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z poważaniem
MINISTER PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Anne Kalata
Anna Kalata